

UCHWAŁA NR V / 25 / 2019

**Rady Gminy Stare Miasto
z dnia 31 stycznia 2019 roku**

w sprawie ustalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Stare Miasto na lata 2019-2021.

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018r., poz.994 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390) uchwała się co następuje:

§ 1

Wprowadza się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Stare Miasto

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA RADY

Jurajska
Halina Jurajska

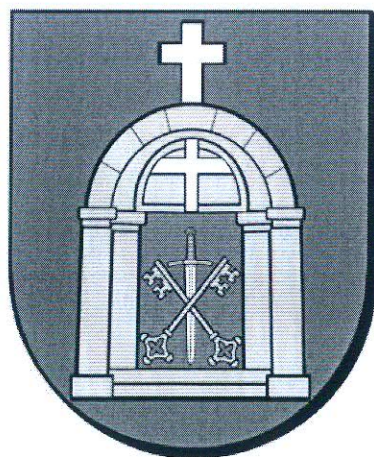
RADA GMINY STARE MIASTO

ul. Główna 13 B

62-571 Stare Miasto

Załącznik do uchwały nr V/25/2019
Rady Gminy Stare Miasto z dnia 31 stycznia 2019 r.
w sprawie przyjęcia Gminnego Programu
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w gminie Stare Miasto na lata 2019-2021

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2019-2021

W literaturze przedmiotu **przemoc definiuje** się najczęściej jako „wszelkie zachowania brutalne, naruszające wolność osobistą jednostki, nieliczenie się z jej dobrem. Podkreśla się przy tym dwa podstawowe warunki, które muszą zaistnieć, aby można było mówić o przemocy. Po pierwsze, przemoc służy przede wszystkim realizacji celów jednostki, która ją stosuje. Po drugie, przemoc jest działaniem możliwym wtedy, kiedy istnieje nierównowaga sił, jest nadużyciem własnej przewagi fizycznej lub społecznej (tzn. władzy) po to, aby wymusić na drugim człowieku określone zachowanie”¹. Z kolei inna definicja przemocy określa ją jako: „wszelkie nieprzypadkowe akty naruszające osobistą wolność jednostki, które przyczyniają się do fizycznej albo psychicznej szkody drugiego człowieka i które wykraczają poza społeczne normy wzajemnych kontaktów międzyludzkich”².

Możemy wyróżnić następujące formy przemocy:

1) **Przemoc fizyczna** – to między innymi popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie, policzkowanie, ciągnięcie za włosy, wykręcanie rąk, użycie broni, rzucanie przedmiotami w ofiarę.

2) **Przemoc psychiczna** – obejmuje (lecz nie ogranicza się do): groźby, fizyczną i społeczną izolację i utrudnianie kontaktów społecznych, zastraszanie, poniżanie, oskarżanie, ciągłe krytykowanie, ignorowanie, ośmieszanie, naruszanie własnych sądów, ograniczanie pożywienia, snu i innych podstawowych potrzeb, zmuszanie do oglądania aktów przemocy, grożenie samobójstwem, niszczenie ulubionych przedmiotów i wiele innych.

3) **Przemoc seksualna** – oznacza zmuszanie członka rodziny pod presją fizyczną lub psychiczną, bądź przy wykorzystaniu zaufania i zależności, do fizycznych lub pozbawionych fizycznego kontaktu aktów seksualnych, obejmuje wszelkie kontakty seksualne bez przyzwolenia lub, kiedy ofiara nie jest w stanie świadomie go udzielić.

4) **Zaniedbanie** – to pomijanie, niezaspokajanie potrzeb egzystencjalnych, wówczas, kiedy ofiary nie są w stanie same o siebie zadbać, to również nieudzielenie im niezbędnej pomocy w potrzebie, porzucenie, odmawianie opieki medycznej i lekarstw, itp.³

¹ I. Pospiszyl, *Razem przeciw przemocy*, Warszawa 1999, Żak, s. 16.

² Tamże s. 16.

³ Por. E. Jarosz, *Dom, który krzywdzi*, Katowice 2001, Śląsk, s. 15 – 16.

Mity o przemocy:

- 1) *Kłapsy nie są przemocą.*
- 2) *Prawdziwa przemoc zdarza się rzadko.*
- 3) *Przemoc występuje tylko w środowiskach patologicznych.*
- 4) *Ofiara przemocy zwykle ma to, na co zasłużyła.*
- 5) *Niektóre ofiary lubią być bite.*
- 6) *Przemoc jest chwilową utratą kontroli nad sobą⁴.*

„Sprawcą przemocy w rodzinie praktycznie może stać się każdy, bez względu na wykonywany zawód, pozycję społeczną czy zamożność. Jak wynika z raportu o przemocy sporządzonego w federacji na rzecz Kobiet i Planowania rodziny, wśród znęcających się są lekarze, prawnicy, ludzie sztuki, a szczególnie przedstawiciele instytucji zhierarchizowanych np. wojska”.

Sprawcą przemocy może być jednostka, która chce odreagować niepowodzenia w pracy wyładować frustracje, ukryć kompleksy, zamaniestować swoją dominację⁵. Przeprowadzone badania dotyczące przemocy w rodzinie wykazują, że sprawcami przemocy są najczęściej mężczyźni. Mężczyźni znęcają się, ponieważ:

- tak są wychowani, powielając wzory wyniesione z domu rodzinnego;
- czują się bezkarni;
- taki jest domowy rytuał zakorzeniony w naszej obyczajowości;
- są zazdrośni o dzieci, o sukcesy zawodowe żony (wyższe wykształcenie);
- nie radzą sobie z rolą męża, ojca, mężczyzna bywa przeświadczony, że kobieta i dzieci należą do niego jak mieszkanie;
- biją, by przełamać opór najbliższych i postawić na swoim;
- piją, bo są uzależnieni od alkoholu;
- są zmęczeni otaczającą ich rzeczywistością społeczno – polityczną; z braku czasu, żalu za szare bezbarwne życie⁶.

Za podstawowe czynniki ryzyka wystąpienia w rodzinie przemocy uznawane są:

- Izolacja społeczna – czyli społeczne zamknięcie się rodziny lub znaczne ograniczenie jej kontaktów.

⁴ Więcej na temat mitów o przemocy w: I Pospiszyl, *Razem przeciw przemocy*, Warszawa 1999, Żak, s. 19 - 26

⁵ J. Mazur, *Przemoc w rodzinie. Teoria i rzeczywistość*, Warszawa 2002, Żak, s. 133 – 134.

⁶ Szerzej na temat przyczyn stosowania przemocy w: J. Mazur, *Przemoc w rodzinie. ... op. cit.* s. 134.

- Funkcjonowanie rodziny w warunkach długotrwałego stresu społeczno – ekonomicznego, tzw. „stresu życiowego”.
- Doświadczanie przez rodziców przemocy w dzieciństwie.
- Zaburzone relacje małżeńskie i rodzinne, takie jak występowanie ubogich, powierzchownych relacji między małżonkami, liczne konflikty małżeńskie.
- Niedojrzałość emocjonalna, młody wiek rodziców, powodują trudności z dostrzeganiem i zrozumieniem zachowań dzieci i ich potrzeb.
- Znacząca lub całkowita zmiana stylu funkcjonowania rodziny np. rozwód, utrata pracy.
- Niewłaściwe interakcje z dzieckiem.
- Niska akceptacja roli rodzicielskiej oraz niski poziom kompetencji rodzicielskich.
- Nierealne postrzeganie dziecka i nierealne oczekiwania wobec dziecka i jego umiejętności, oczekiwania zazwyczaj „przekraczają” wiek dziecka.
- Pewne cechy dziecka jak i historia jego rozwoju sprzyjają stosowaniu wobec niego przemocy i zaniedbywaniu go przez rodziców.
- Pewne cechy osobowościowe i problemy psychologiczne rodziców.
- Zaburzenia wczesnych kontaktów emocjonalnych z dzieckiem.
- Zaburzenia komunikacji interpersonalnej.
- Problemy uzależnieniowe.
- Niektóre cechy strukturalne, jak wielodzietność dzieci⁷.

Próby zapobiegania przemocy domowej są różnorodne. Jedną z nich jest stosowanie kar za przestępstwo. W kodeksie karnym możemy wyodrębnić następujące **artykuły mówiące o przemocy**:

art. 191 – kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia – podlega karze pozbawienia wolności do lat 3;

art. 197 – kto przemocą lub groźbą bezprawną lub postępowaniem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat;

art. 207 – znęcanie się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

⁷ Szerzej na temat ryzyka wystąpienia przemocy w rodzinie w: E. Jarosz, *Dom, który krzywdzi*, Katowice 2001, Śląsk, s. 120 – 124.

Przemoc ma różne aspekty i oblicza:

- ma tendencję do powtarzania;
- jest procesem, gdyż nie pojawia się znikąd i tworzy cykle;
- toczy się w wymiarze dominacji i uległości, gdyż osoba stosująca przemoc (potocznie zwana sprawcą) dąży do uzyskania totalnej dominacji nad osobą doznającą przemocy (potocznie zwaną ofiarą);
- nie jest zjawiskiem niezależnym od udziału człowieka, co oznacza, iż jest on zdolny do radzenia sobie ze złością, która czyni go sprawcą;
- odpowiedzialność zawsze jest po stronie sprawcy niezależnie od tego, co zrobiła ofiara;
- przejawia się w różnych formach;
- niektóre przejawy grożenia przemocą są w istocie aktami przemocy.

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Stare Miasto**, zwany dalej **Programem**. Zawiera on: podstawy prawne, zasady działania, realizatorów programu, cel główny i cele szczegółowe, zadania zespołu interdyscyplinarnego, przewidywane efekty realizacji programu, źródło finansowania oraz monitorowanie Programu.

Podstawy prawne:

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie jest:

- a) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997r., poz. 78 ze zm.)
- b) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018r., poz. 2137 ze zm.)
- c) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r., poz. 1390 ze zm.)
- d) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018r., poz. 1508 ze zm.)
- e) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz. U. z 2018r., poz. 1600 ze zm.)

Zasady działania Programu:

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie Program oparty jest na zasadach:

1. wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003r. o działaniu pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwom;
2. jawność działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;
3. szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

Działania i adresaci Programu:

Program realizowany będzie poprzez następujące działania:

- **uprzedzające** tj. diagnoza, informacja, edukacja – kierowane do ogółu mieszkańców gminy, w tym także do osób zajmujących się zawodowo pomaganiem osobom potrzebującym;
- **interwencyjne** tj. opiekuńcze – kierowane do osób doznających przemocy w rodzinie, a pouczające i izolujące kierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie;
- **wspierająco – terapeutyczne** – kierowane dla osób uwikłanych w przemoc domową (ofiara, świadek, sprawca);
- **działania edukacyjno – korekcyjne** – kierowane dla osób uwikłanych w przemoc domową.

Założenia Programu:

- zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców Gminy Stare Miasto wobec zjawiska przemocy;

- promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy;
- edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie.

Realizatorzy Programu:

Głównymi realizatorami Programu są:

- Urząd Gminy Stare Miasto;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Mieście;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Służba zdrowia;
- Oświata;
- Policja.

Cel główny i cele szczegółowe Programu:

Celem głównym jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe obejmują:

- a) systematyczne pogłębianie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinach;
- b) zwiększenie dostępności pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie i skuteczności ochrony ich praw;
- c) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- d) podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- e) podnoszenie kompetencji służb zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie;
- f) poszerzanie wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy i sposobów tego problemu wśród dzieci, młodzieży i dorosłych;
- g) wspieranie ofiar przemocy w sytuacjach kryzysowych;
- h) zapewnienie możliwości profesjonalnego wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy (porady psychologa, prawnika, podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy);

- i) współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Ślesinie;
- j) zmniejszenie skali zjawiska.

Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego:

- Kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy.
- Przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy.
- Wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy oraz opracowanie adekwatnej strategii postępowania.
- Kierowanie zarówno ofiar jak i sprawców przemocy do specjalistów, którzy mają dyżury w Ośrodku Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej w Ślesinie.
- Poradnictwo prawne.
- Systematyczny kontakt w rodzinach dotkniętych zjawiskiem przemocy, a jeżeli zajdzie potrzeba udzielenia natychmiastowej pomocy (korzystanie z hotelu w Ośrodku Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej w Ślesinie).
- Nawiązanie kontaktu i współpracy z instytucjami udzielającymi pomocy rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy.
- Działanie i zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”.
- Kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pod kątem związku między nadużywaniem alkoholu, a stosowaniem przemocy.
- Występowanie z zawiadomieniami do prokuratury.

Przewidywane efekty realizacji Programu:

- Zmiana postaw lokalnej społeczności wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- Zmniejszenie liczby przypadków przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
- Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.
- Niwelowanie skutków zjawiska przemocy.
- Zmniejszenie skali występujących w rodzinach dysfunkcji wynikających z przemocy.

Źródła finansowania:

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie będą środki finansowe z budżetu Gminy Stare Miasto, dotacje celowe oraz środki pozabudżetowe, pozyskiwane z innych źródeł.

Monitorowanie realizacji Programu:

Program Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Stare Miasto jest dokumentem stanowiącym jeden z etapów ciągłego procesu budowania o wdrażania systemu rozwiązywania problemów związanych z przemocą. Nie jest on dokumentem zamkniętym, jego założenia mogą być modyfikowane pod wpływem zmieniających się warunków rzeczywistości.

Skuteczne wdrażanie oraz monitoring tego Programu wymaga gromadzenia i analizy odpowiednich informacji zgodnie z przyjętymi założeniami. Opracowanie programu Przeciwdziałania Przemocy nie jest samo w sobie receptą na sukces. Konieczne jest podjęcie działań mających na celu systematyczne jego wdrażanie, czuwanie nad jego realizacją i kontrolowanie przebiegu.

PRZEWODNICZĄCA RADY

Turajska
Halina Turajska

Głosowanie nad uchwałą nr V/25/2019 w sprawie ustalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Stare Miasto na lata 2019-2021

Lp.	Nazwisko i imię radnego	Głos „ZA”	Głos „PRZECIW”	Głos „WSTRZYMUJĘ SIĘ”
1.	ANDRZEJAK Ewelina	TAK	-	-
2.	KAŁUŻNY Michał	TAK	-	-
3.	KRZYŻAK Juliusz	TAK	-	-
4.	KUJAWA Mirosław	TAK	-	-
5.	KWIECIŃSKI Paweł	TAK	-	-
6.	LEWANDOWSKI Waldemar	TAK	-	-
7.	STASIAK Mirosław	TAK	-	-
8.	SZYSZYŃSKI Andrzej	TAK	-	-
9.	TEODORCZYK Karol	TAK	-	-
10.	TURAJSKA Halina	TAK	-	-
11.	WEJMAN Lesław	TAK	-	-
12.	WILCZYŃSKI Tomasz	TAK	-	-
13.	ZAJĄC Andrzej	TAK	-	-
14.	ZIMNY Zdzisław	TAK	-	-
15.	ZIOŁA Tymon	TAK	-	-